

DATA ON SOCIAL NETWORKS

RESEARCH PAPER

Tirana, December 2016

**The research paper was prepared by
Information and Data
Protection Commissioner
Irma Arapi
Alketa Koja
Redi Skënderaj
Erald Mullaraj**

Address:
Rr. Abdi Toptani, Nd. 5 Tirana
Phone: +355 +35542237200
08002050
www.idp.al

Contents

INTRODUCTION	5
RESULTS	8
CONCLUSIONS	25
BIBLIOGRAPHY	28

Introduction

The rapid development of information technology led to radical changes on any aspect of life in the last decades. The information society is based on unlimited and unstoppable processing of information. Children today, including all group ages, have been growing up at the time where the use of personal computers, internet, online communication, social media are accessible and utilized by all group ages. The communication in social networks and through downloadable applications on the smart phone is the most popular manner of all virtual communications of children.

Now days, we are facing a new development of information technology and robotics. The Internet of Things (IoT) Artificial Intelligence (AI), Virtual Reality (VR) and Augmented Virtuality (AV) are some of the latest innovations of advanced technology, which will have larger impact to new generations.

These technological and communicative developments create forms of behavior which us, as adults should be familiar with, understand them and prepare the youth about the potential risks. This research paper, along with other activities organized by the Commissioner's Office through years, is focused on students, teachers and parents' awareness in order to protect fundamental rights and in particular the right to a private life in online communications. On the occasion of 10th anniversary of 28 of January, Data Protection Day, the Commissioner's Office initiated an awareness campaign to students of high schools related to the use of social networks and consideration to protect privacy.

During last year, the representatives of the Commissioner's Office held conversations with students from 36 high schools of Albania, by addressing practices of the use of social networks, exposure of private life, the importance of online security and data protection regarding online threats.

Materials made available by the representatives of the Commissioner's Office as leaflets, presentations on protection of privacy in the internet, guideline on publication of images and data safeguards, raised awareness for students on the topics that were addressed.

This meetings offered an opportunity to the Commissioner's Office to make a survey through 1063 conducted interviews with students of 36 high schools of the cities of Tirana, Durrës, Vlora, Elbasan, Fieri, Berat, Gjirokastra, Lezha, Shkodra, Korça, Kukës, Lushnja, Saranda, Tepelena, Përmet and Pogradec.

The involved group age in this survey is from 15 to 18 years old students. Students were voluntarily and anonymously interviewed after being informed on the purpose of this survey by representatives of the Commissioner's Office. The rate of interviewed students is 29 from each school, approximately 40 participants in each of the meetings that have taken place at this education institution. The majority of participants in this questionnaire live in urban developed centers, the most popular in the country, with some exemptions in Tirana and Kukës schools.

In this survey, alongside to the data analysis obtained by students it shall be introduced also a comparative analysis with similar data carried out earlier in Albania and other countries, mainly in European states.

The objective of this survey is to contribute in an updated analysis of the status of online communication usage and mainly to communication by

means of social networks by Albanian teenagers, from the perspective of the protection of the fundamental rights and especially the protection of privacy. This survey will come to help all public authorities, in particular the education sector, in support to drafting policy and strategic papers in order to provide an efficient private life and personal data protection for students.

This survey is also a contribution of the Office of Information and Data Protection Commissioner in the framework of the “Resolution for the Adoption of an International Competency Framework on Privacy Education”, which was approved in the 38th International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners on October 2016. Since 2014, the Commissioner’s Office is part of the Working Group on Digital Education, approved on 2013 in Warsaw at the International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners. As members of this working group, the Commissioner’s Office has contributed in the document “Personal Data Protection Competency Framework for School Students”. This document shall promote the use and practical development of the competency framework on education of privacy, as part of study or curriculum programs and training of teachers, despite the exercised discipline.

The Commissioner’s Office wants to thank all supporters in accomplishing this survey from Education Directorates Staff to the teachers and principals of all 36 visited schools.

The Information and Data Protection Commissioner shall continue to address the education of youth group ages with data protection principles as priority, by being determined for the necessity to develop an informed and capable generation in facing new challenges.

Results

According to a survey published in 2015 by Open Data Albania, the use of internet in Albania has increased. Within 5 years (2010-2014), the number of subscribers with broadband access from established networks is increased to 72%. On the other hand, subscribers of 3G internet are increased with over 400% within 2011-2014. This enormous progress is due to 3G technology, with which the internet service is provided in smart phones.

EU Candidate Countries	Number of internet users	Internet penetration
	30 June 2016	(%)
Albania	1,823,233	60.00%
Bosnia-Herzegovina	2,628,846	68.10%
Kosovo	1,523,373	80.90%
Macedonia	1,439,089	68.50%
Montenegro	388,057	60.20%
Serbia	4,758,861	66.60%
Turkey	46,196,720	57.50%
Total (candidate countries)	58,758,179	59.40%

Tab. 1 Source <http://www.internetworldstats.com>

Furthermore, data disclosed from the portal Statistics.com indicate that in June 2016, Albania had over 1.8 Million internet users with 60% penetration level of the population, thus, compared to other countries of the region which are also candidates for membership in the European Union, it is slightly higher than the common average.

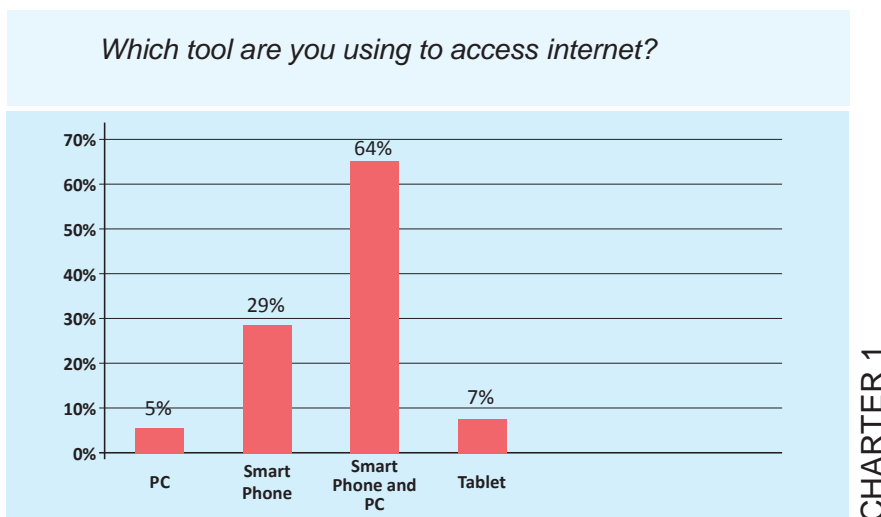
Meanwhile, data of autumn 2016 published by the Authority of Postal and Electronic Communications (APEC) indicate that the number of Albanian citizens accessing the internet is increasing. Compared to the data last year, it is noticed that number of internet users with established line is increased to 13,9%, while the number of those using 3G and 4G network through mobile phone is increased to 51,3%.

Internet Services	QIII 2016	Annual Change 2016 – 2015
Number of subscribers established line	261,747	13,9%
Number of subscribers 3G/4G	1,833,231	48,3%
Through mobile phone	1,708,745	51,3%
Through cards/modem/keys (no mobile phones)	124,486	17,1%

Tab. 2 Data obtained from the official website of AKEP <http://akep.al/statistika>

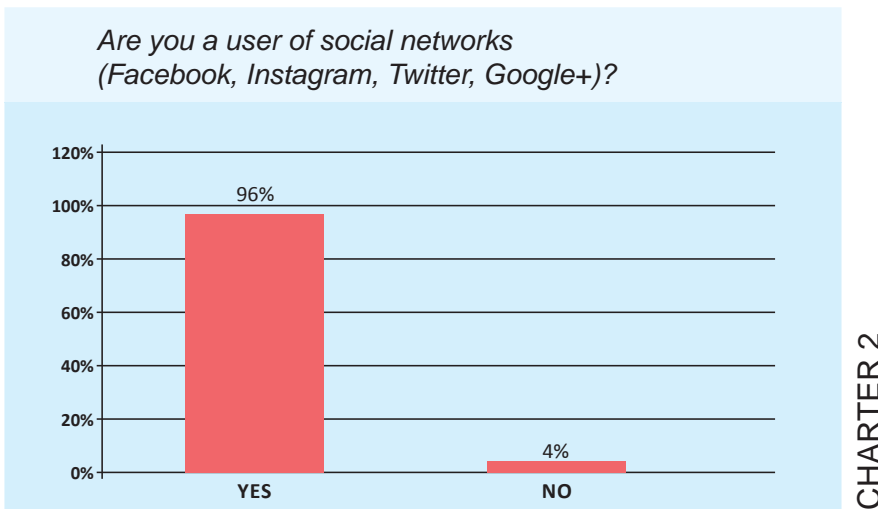
Meanwhile, by processing of data of the study “Privacy and safety of personal data using social networks” is noted that From the survey data processing, it is evidenced that only 5% of students use personal computer to connect to internet, opposed to 29% of their friends that use only smart phone for the same purpose.

Meanwhile, 64% of students declare that they access internet through two main devices, PC and smart phone. In the meantime, only 7% of them stated that they are using only the tablet to get connected.

Teenagers’ bond with smart phones is more than understandable considering the fact that the latest smart phones provide a variety of functions and opportunities for communication, entertainment and information that several years back were unimaginable.

By the interviewed students, 96 % of them stated that have at least a social network account, while 4% of them said they were not members of any social network. This result is somehow surprising as regards to the high interest shown by Albanian teenagers to communicate via social networks compared to other European students' surveys.

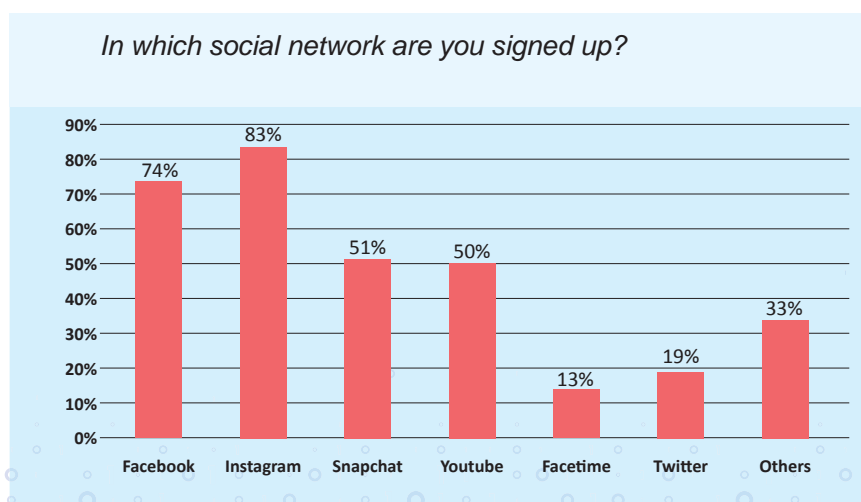
By the survey carried out from EUKIDSONLINE center (www.eukidsonline.com), first, in 2010 and repeated in 7 countries (Belgium, Denmark, Italy, Ireland, Portugal, Romania and United Kingdom) in 2014 “Net Children Go Online” resulted that 63% of children 11 - 16 years old had an account in social networks.

Reasons to this trend may be related to the enhancement of technical opportunities, starting from the massive use of smart phones, reducing the cost of internet service but also with psychological causes in our society to communicate with acquaintances and new friends on internet.

The charter below indicates that the most popular network for Albanian teenagers is Instagram. This social network allows photos to be used as mean of communication and video as well. Instagram is popular also worldwide to youths and this global trend is followed by Albanian youth too.

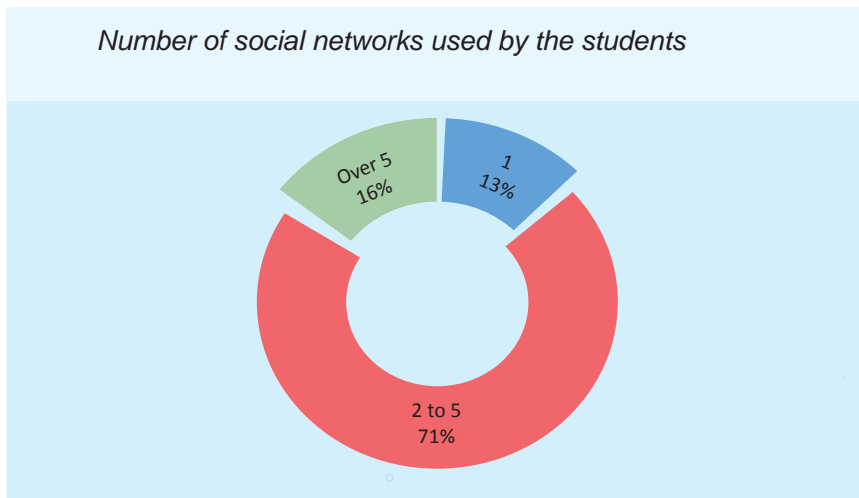
The wish to communicate through images is noticed with youths' preference to use a new tool as Snapchat with less than two years from its worldwide success, this network having the video as main communication exchange, occupies the third place of preference with 51% of teenagers, whom have an account in this network.

This trend seems to be in line with trends of all youths worldwide, whom find attractive the communication with images and videos by sharing with their friends.

This trend is noticed also by the fact that the most popular social network worldwide, Facebook, with more than 1.7 billion users is a second preference for Albanian youth, while twitter is the sixth preferred. It is noticed that 30% of the youth use social network that are not so popular due to the preferences and their interest in such applications. Some of the most mentioned networks are Pinterest, Tumblr, Vine, We tirk, Ask. fm, Wish.com, KIK, 500px, Stardoll, Weheartit, Candiid, Phhphoto, etc.

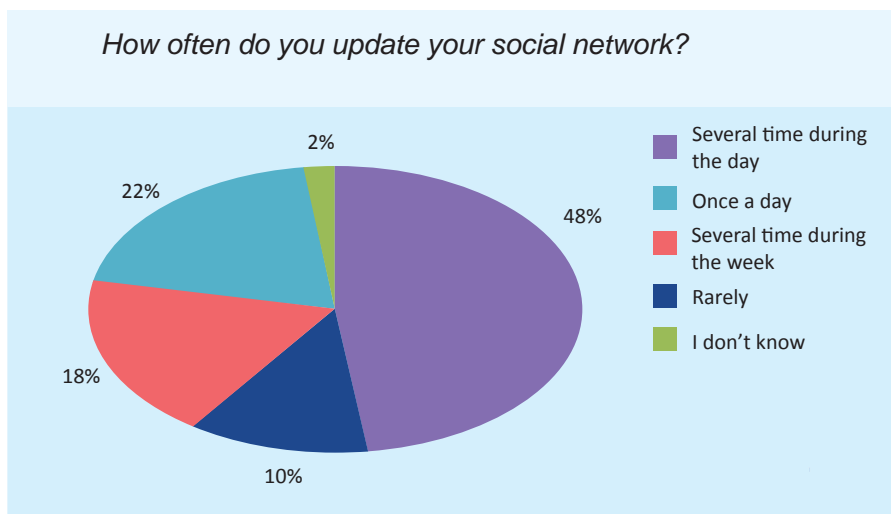
This trend of Albanian teens to communicate through social networks is noted in the charter no. 4 regarding the number of social networks being used by each of them. It results that 13% of them have at least one social network profile, while the majority of students 71% have at from 2 up to 5 social networks profiles. The remaining 16% have declared that are subscribed in more than 5 social networks.

CHARTER 4

Membership in many social networks seems like an addiction, similar to pathologic behaviors and psychological disorders. These effects that affect children online may bring up psychological reactions as fear, anxious, compassion, desires, etc., which affect directly their real life.

Almost half of the interviewed or 48% declare that they update their profile several times a day by uploading photos, videos, statuses, and information or all together. By analyzing numbers, the percentage that update their profile very often (considering categories that update several times daily, only once daily and several times weekly) composes 2/3 of students interviewed, so 75% of them.

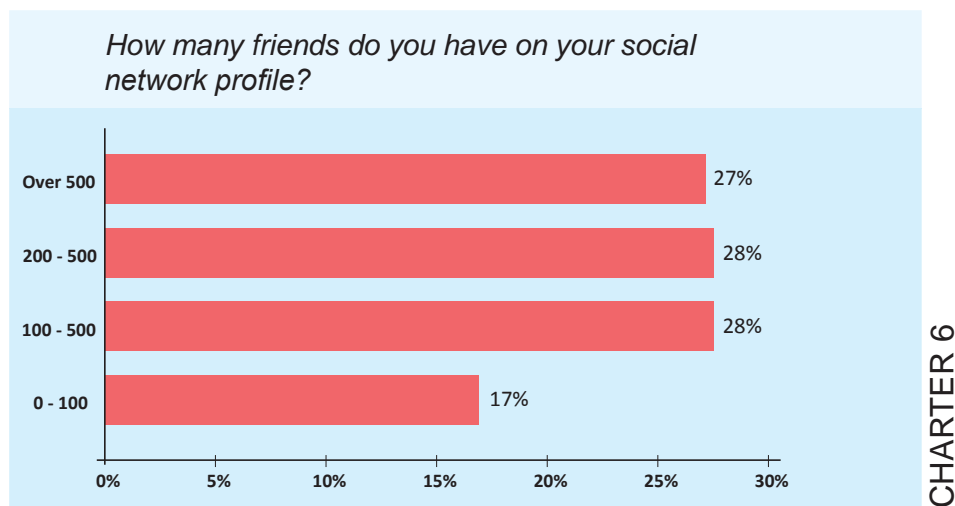
According to the study published by Hungarian Data Protection Authority “On the safe and conscious use of internet by children”, since the 90s, in the bibliography of psychological and psychiatric studies, topics on addiction and abnormal use of internet were included. Recently, additional issues were added to these studies as pathologic behaviors and use of social networks. The recent literature of psychology has analyzed the impact of Facebook phenomenon with regard to human relations, individuals’ personality as well as society structural changes. New and modern techniques are being used by experts related to various online behaviors influence parts of the brain. But how do these behaviors affect children?

Something is for certain, children, teenagers and Albanian youth are increasingly using the online communication due to the massive use of smart phones which have replaced personal and static computers and awareness should be increased with family members, teachers and institutional stakeholders in order to avoid various problems that may appear.

The importance of privacy protection and data security when using social networks is closely linked to the practices used by teenagers. The friends’ number in the social network, their acquaintances in the real life, as well as technological knowledge to protect privacy when using social profiles, are some of the indicators of online privacy risks and security.

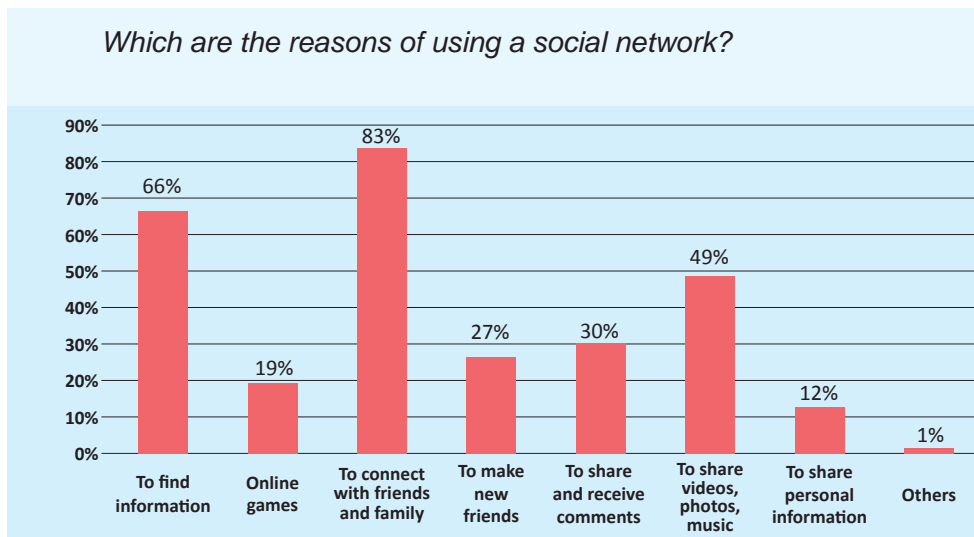
The more information is shared on social networks, the bigger is the number of “real unknown friends”, and the greatest is the possibility of abuse of personal data.

Thus, 45% of students accept that they have less than 200 friends in their account, while more than the half, 55% of the interviewed students have more than 200 virtual friends. At the charter below it is noticed that there is a trend to have many friends drawing its attention to the fact that the students that have more than 500 friends, consist the 27% of the total, versus 17% of students that have less than 100 friends.

A 2011 survey, carried out by the British Center EU Kids Online entitled “Social networking, age and privacy”, indicated that 38% of children of 13-16 years old of 26 countries of the European Union had more than 100 friends in their account. In the meantime, a 2013 survey in Hungary evidenced that 33% of children from 9-13 years old have 110 to 300 friends in their account and 13% of them have more than 300 friends.

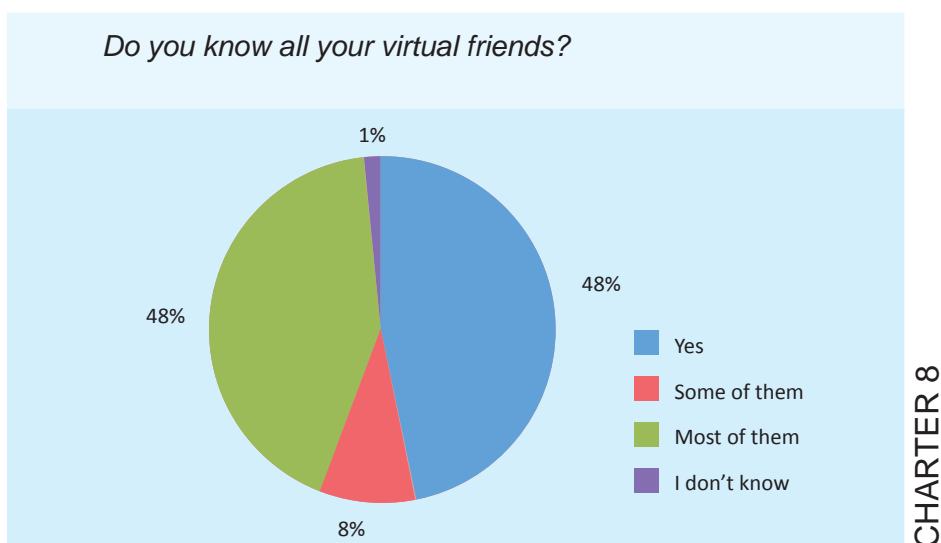
The interviewed students highlighted that the main reason they use social networks is for contacting their family and friends. This is for 88% of the interviewed. 66% of them declared that they use personal data to seek information and 49% to share video/photo/music with friends. In the rank of these preferences, the online games are less preferred. Important to this survey is the percentage of students that use social networks to make friends. 27% of the interviewed stated that they use their account for this purpose.

CHARTER 7

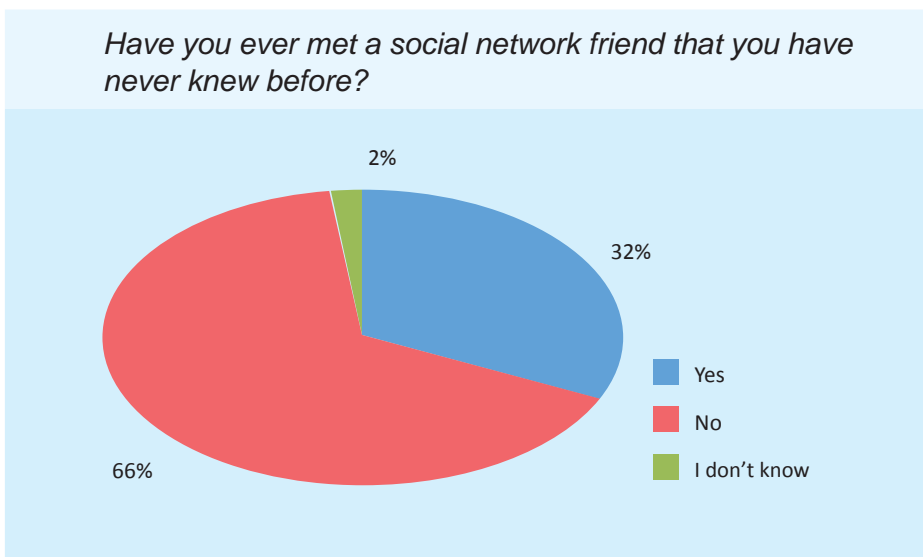
Making new friends through social networks without knowing them in the real life, is a behavior that affect directly the children's life and may have negative consequences for which this group age is not aware of.

The result of the question “Do you know all your friends in social networks?” shows that 48% of the students accepted that they were familiar to them. Meanwhile, 43% said that they know some or the majority of their friends in the social network they use, while 8% of them declare that they know only some friends. Referring to the last number, we acknowledge youth’s trend to make more friends and communication through social networks and simultaneously their trend to make online new friendships. This practice may constitute a danger factor for the private life and personal data which may be copied, revised, published or used for various purposes including threats, abusive behaviors, intimidation, etc.

The online communication with strangers is one of the key factors that increase the risk level of the use of social networks, mainly by children. A 2014 survey conducted by World Vision Albania evidenced that in 900 Albanian children of 13-18 years old, 47% of them were contacted online by an individual last year.

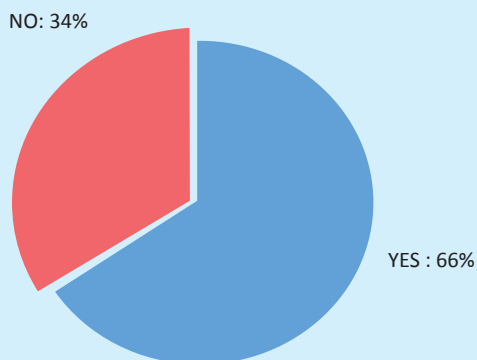
This survey evidences that 32% of the students, or approximately 1/3 of them have admitted that they have met a friend with whom have priory initiated an online conversation in a social network.

Knowing people in social networks where the possibility to be hidden under a false profile is very high, requires that children, students, teachers, school psychologists and parents should address this topic in order to raise awareness on potential risks that individuals may face in the real life.

The use of networks and social profiles seems to be an entertaining time with problems, as approximately 2/3 of the interviewed students, accurately 66% of them stated that they had issues with virtual friends by being victim of insults and disrespectful comments.

Have you ever been a victim of insults and offensive comments?

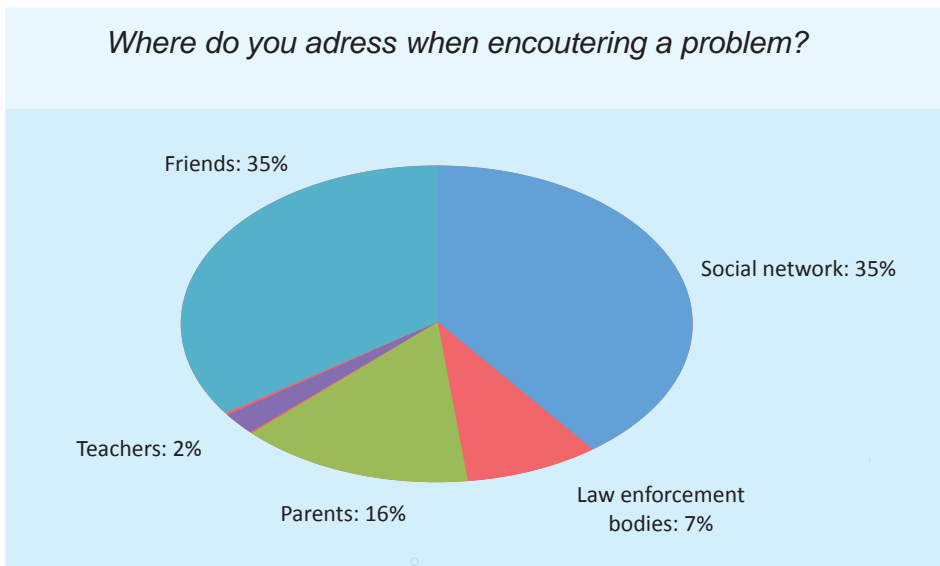
CHARTER 10

This high number of students that faced these insults and disrespectful comments during online communication in social profiles is a risk indicator, which should also be taken in consideration by all stakeholders involved in education system, as the psychological and physic consequences may have a high damage for the society.

The alert is mainly falling to the teachers and parents competency regarding best practices of online communication considering the results of the following question.

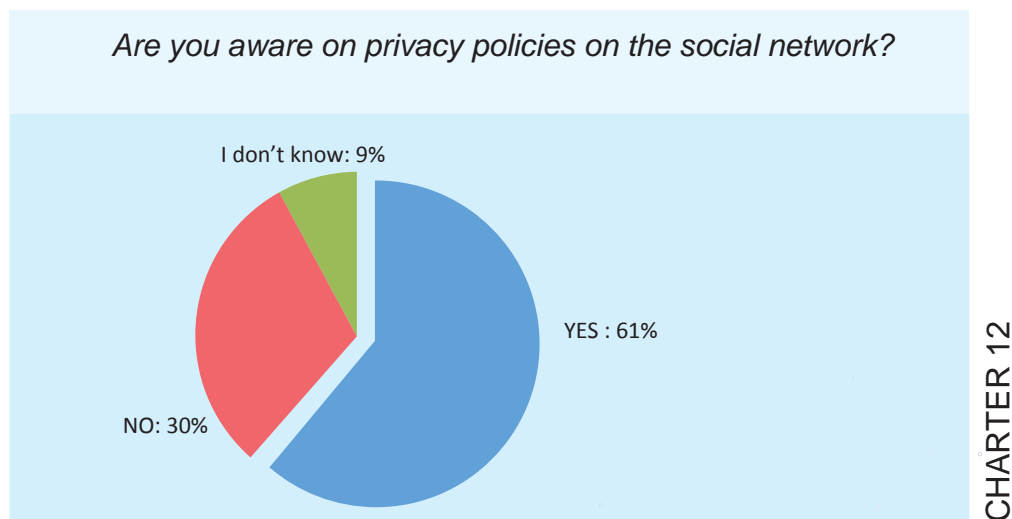
Referring to the question “To whom you return in case you encounter online problems” 40% of the students admitted that they return to the social network itself to delete comments or other abusive contents, while 35% of them return to friends. A small percentage of 16% return to parents, as a smaller percentage address to law enforcement bodies as police and prosecution. As the last alternative, teachers are likely to be the one to return in case of any problem in the social network.

During the conversations with students, they revealed the lack of trust in their parents, law enforcement agencies or teachers because of their reduced knowledge regarding online communication. Capability of stakeholders of education sector is imperative for the future of education in Albania.

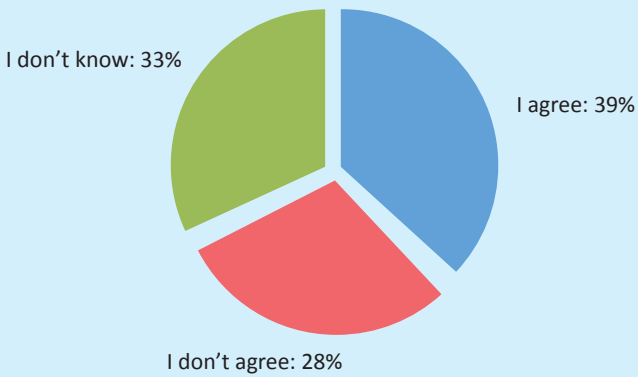

The three following charters provide an overview of the current information of youths with privacy policies in social networks, as well as security practices they use to get better protected.

Referring to the question “Do you have knowledge on privacy policies in social networks?” 61% of the students provided positive response, while the other, 39% of the interviewed, weren’t aware of it. As regards to the question “do you think privacy policies are clearly explained in social networks?” only 39% provided a positive answer. In the charter n. 14, it is explained as you may notice that 59% of the youth have knowledge on manners to protect personal data when using internet and only 25% of them does not have knowledge. In the meantime, some other groups are not interested to protect their personal data, namely 16% of them.

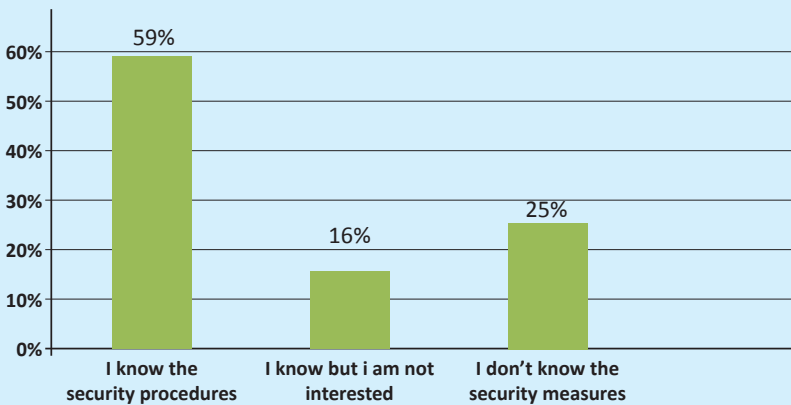

Do you think that privacy policies are clear enough to be understood?

CHARTER 13

Are you informed on the security measures in the social network you are using?

CHARTER 14

During the conversations with students, it was noticed that they feel unprotected in case of problems or online abuse. One of the main reasons is the lack of knowledge on their constitutional rights and of the public authorities that may assist them in managing their data in order to minimize problems of their personal life. Referring to the question if students were informed on the Office of Information and Data Protection Commissioner, as the institution where they may address to in case of personal data concerns, more than the half were aware on the data protection authority.

The results of this question may have been improved due to awareness activities conducted by the Commissioner's Office with primary and high school students by distributing several leaflets, which may be found attached to this survey.

Conclusions

Questionnaire's results indicate unequivocally, that this group age massively use internet services where the main attraction is communication through various social networks. The internet access, which is easily practicable by the use of smartphones, provides communication and information advantages but also could lead to risks that may affect individuals.

This current situation requires additional efforts by all stakeholders involved in the protection of children's rights - family, teachers, psychologists, social employees, law enforcement agencies for a safer digital environment by fostering coordination of resources and exploiting all necessary available instruments to this purpose. The establishment of this safe environment for an efficient protection of children alongside requires raising awareness of this group age in order to manage various risks aiming to prevent or minimize negative consequences from the use of internet in general and from social networks in particular.

Data obtained in this survey indicate that the time spent on social networks occupies a considerable daily activity of teenagers. This relation is not always proportional to youths' school obligations even though social networks are more and more inclusive communication platforms.

There is a trend between the students to have more accounts in various social networks, as well as a massive number of virtual friends. This trend often leads to potential threats as individuals are connecting to people they are not familiar in the real life and the possibility to any problem may occur.

The topic of conflicts appearing in social networks was generally discussed. The students admitted that they return to the social network itself or to friends than parents or family to delete comments or other abusive contents. Furthermore, the youth have good knowledge to report their problems with the respective social network. High school students think that it would be easier to resolve an online problem with the social network or friends rather than with family and teachers.

Only in 18% of the cases, the youth were addressed to the latter. A potential explanation is related with the fact that the knowledge about practice on using social networks are found more in youngest group ages and the trust to resolve problems is dedicated to those who are more informed on the issue.

Although, aware to the protection of their personal data, students are negligent on security measures when using social networks. This is found also by the information obtained in this questionnaire referring to the level of knowledge on privacy policies. Possibly, the language understanding may be a reason of this issue. As well, from the information obtained shows that insults and humiliations should be treated with accountability.

The findings of this study aims to initiate a comprehensive discussion among several institutions. Addressing issues of this group age found in this questionnaire, is important in order to convert the theme of privacy protection in the center of interest of the education system.

The work should involve the legislative framework, draft strategic policies in the education system as well as the implementation in practice. We believe that the advantages of the internet access are massive and the digital environments shall increase but also we know today that some problems may arise.

Therefore, we believe that in Albania as well, it is time to address with accountability these topics in order to give them efficient solutions. The Office of Information and Data Protection Commissioner considers this campaign as a success due to massive interest of students and teachers on data protection and security on the internet.

In the future, the Commissioner's Office shall extend its cooperation with the education stakeholders to develop such awareness activities in primary schools where pupils may need more information due to their younger age.

Bibliography

AKEP, Statistika, 2016 <http://akep.al/statistika>

EU Kids Online (2014) EU Kids Online: findings, methods, recommendations. EU Kids Online, LSE. <http://eprints.lse.ac.uk/60512/>

Hungarian National Authority for Data Protection and Freedom of Information, "Key to the world of the net. Study of NAIH on the safe and conscious internet use of children", 2013

Livingstone S., Ólafsson K., Staksrud E. "Social networking, age and privacy", EU Kids Online, London, UK. 2011 <http://eprints.lse.ac.uk/35849/1/Social%20networking%2C%20age%20and%20privacy%20%28LSERO.pdf>

Personal Data Protection Competency Framework for School Students, 38th International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners. <https://icdppc.org/wp-content/uploads/2015/02/Resolution-2016-on-Privacy-education.pdf>

Përdorimi i internetit. Pajtimtarë, Akses dhe Volum 2010-2014, <http://open.data.al/sq/lajme/lajm/id/1583/Perdorimi-i-internetit.-Pajtimtare-Akses-dhe-Volum-2010-2014>, 2015

Resolution for the Adoption of an International Competency Framework on Privacy Education, 38th International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners <https://icdppc.org/wp-content/uploads/2015/02/Resolution-2016-on-Privacy-education.pdf>

World Vision Albania "Siguria e fëmijëve online" Studim, 2014 <http://www.wvi.org/sites/default/files/Fact%20sheet%20shqip%20ok.pdf>

<https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networksranked-by-number-of-users/>

www.internetworldstats.com/stats9.htm#eu

**Këshilla për Mbrojtjen e Privatësisë nga
Zyra e Komisionerit për të Drejtën e Informimit
dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale
dhe partnerë të tjerë**

SUGJERIME PËR TË MBROJTUR PRIVATËSINË NË INTERNET

- Mendohu mirë përpara se të publikosh të dhënat e tua personale, sidomos emrin, adresën, numrin e telefonit, në një profil në rrjetet sociale.
- Mendo se fotografitë dhe informacionet që do të vendosësh në internet mund të rishfaqen pas shumë vitesh.
- Bëj kujdes kur jep informacione mbi shëndetin apo aspekte të jetës intime me miqtë virtualë, sepse mund të ketë "efekte anësore" në jetën tënde reale.
- Asnjëherë mos u ndje shumë i sigurt gjatë lundrimit në internet.
- Fotografitë dhe videot që shkëmbehen në mënyrë private me miqtë, mund të kopjohen ose të shpërndahen dhe tek të tjerët.
- Respekto të tjerët!
Mos publiko informacione personale apo fotografi (as t'i bësh tag) pa marrë lejen e tyre.
- Nëse është e mundur, krijo pseudonime të ndryshme në rrjete sociale të ndryshme.

- Mos vendos asnjëherë ditëlindjen dhe informacione personale në pseudonimin tënd.
- Mos e përdor anonimitetin për të ofenduar. Nëse është e mundur, për të mbrojtur privatësinë tënde përdor pseudonime, por mos e përdor atë për të ofenduar të tjerët.
- Kërko që të dihet vendndodhja jote vetëm nga miqtë dhe familjarët.
- Çaktivizo funksionet e gjeolokalizmit, në mënyrë që të mos gjurmohesh nga të panjohur.
- Bëj kujdes me informacionet që jep në një rrjetet sociale apo aplikacion në telefonin tënd celular.
- Kontrolllo politikën e privatësisë së rrjetit social apo aplikacionit dhe përcakto rrethin më të ngushtë të miqve, të cilët mund të kenë akses në informacionet e tua.
- Më shumë informacione dhe këshilla rreth mbrojtjes së privatësisë, mund të gjeni në faqen zyrtare të Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale.

Mbro të dhënat e tua kur përdor telefonin *smartphone* dhe *tablet*

Bëni shumë kujdes në ruajtjen e informacionit personal në *smartphone* dhe *tablet* sepse këto të fundit mund të humbasin, të vidhen ose të sulmohen nga piratët elektronikë. Ju kurrë nuk duhet të mbani për shembull, fjalëkalimet, kodet e hyrjes dhe të dhënat bankare në mënyrë të dukshme. Nëse ju duhet të shisni apo dhuroni telefonin, merrni disa masa sigurie:

- Rivendosni parametrat e fabrikës;
- Hiqni kartën SIM dhe kartën e kujtesës;
- Fshini të gjitha *backups* të ruajtura në kujtesë.

GJEOLOKALIZIMI

Smartphone dhe *tablet* kanë funksione gjeolokalizimi, por jeni ju ata që vendosni nëse, kur dhe kush mund të njohë pozicionin tuaj. Për të çaktivizuar gjeolokalizimin, ju mund t'i fikni parametrat përkatës të *smartphon-it* ose *tablet-ës* tuaj

MBRONI TË DHËNAT TUAJA

Vendosni një PIN mjaft të komplikuar, duke shmangur, për shembull, të përdorni emrin tuaj, datën e lindjes, emrat e fëmijëve ose kafshëve shtëpiake, ose çfarëdo fjale tjetër që është lehtësisht e kopjueshme.

Vendosni një kod bllokimi që aktivizohet automatikisht kur telefoni është i ndezur por nuk është në përdorim për një kohë të caktuar. Gjithashtu, në këtë rast është mirë të shmangen kodet pak a shumë të lehtë për t'u zbuluar.

Kujdes! Ruani numrin IMEI, të cilin mund ta gjeni në kutinë e produktit që keni blerë dhe në rast të vjedhjes ose humbjes së aparatit tuaj *smartphone* ose *tablet* mund ta përdorni për ta bllokuar në distancë.

Sigurohuni që faqet e vizituara të përmbajnë protokollin e autentifikimit **https**. Kujdes të veçantë duhet pasur për sigurinë në përdorimin e faqeve bankare apo dhe emailit. Instaloni antiviruset.

Pas instalimit të një aplikacioni (app.), **kontrolloni** nëse kërkon qasje në përmbajtje të *smartphon*-it ose në *tablet*-ën tuaj (për shembull, foto apo kontaktet dhe lexoni me kujdes kushtet e përdorimit të shërbimit).

Kujdes nga *link-et* që ju shfaqen në email, mesazhe apo *chat*-e të ndryshme. Mund të përmbajnë viruse apo përmbajtje të tjera të padëshiruara.

Kjo broshurë është përparim në shtetëllin e fushatës ndërgjegjësuese të "Garante per la Privacy" "Fatti Smart".

UDHËZUES PËR PUBLIKIMIN E FOTOVE TË FËMIJËVE NË INTERNET

Me shumë mundësi, të gjithë ne kemi bërë foto të fëmijëve duke konsumuar tortë në një festë ditëlindjeje, ose lotët e tyre në ditën e parë të shkollës. Ne bëjmë foto se na duken argëtuese, sepse jemi krenarë dhe të kënaqur me pasardhësin tonë. Kështu, fiksojmë momentin që zgjat përgjithmonë dhe duam ta ndajmë atë me të tjerët.

Por, kohët ndryshojnë dhe kamerat e vjetra janë zëvendësuar me ato digjitale. Po ashtu edhe fotot në album janë zëvendësuar nga ato digjitale, të cilat i ruajmë në dosje në laptop-in apo kompjuterin personal. Ne mund edhe të bëjmë video me to dhe ta publikojmë atë në YouTube.

Teknologjia e re ofron mundësi dhe kënaqësi të pathëna. Por kjo do të thotë se ne si prindër apo si edukatorë në shkolla e kopshte, duhet të përballemi me probleme të reja. Duhet të bëjmë më shumë pyetje për të mbrojtur fëmijët tanë, të marrim masa paraprake për të ndaluar që persona të huaj në marrjen apo zotërimin e këtyre fotove. Duhet të jemi të vetëdijshëm, se fotot dhe videot e publikuara sot në internet, mund të kthehen e të na dëmtojnë në të ardhmen.

Ne të rriturit nuk e konsiderojmë aspak argëtues momentin kur mund të fotografohemi duke lotuar, ose kur na është nxirë njëri sy gjatë ndonjë zënke. Ashtu edhe fëmijëve nuk u pëlqen aspak nëse fotoja e tyre duke qarë, ose me hundët pis, publikohet në faqen e internetit të kopshtit. Ndonëse, fëmija është shumë i vogël për t'u lënduar sot, duhet të jemi të sigurt se pas disa vitesh, ai ose ajo, nuk do të dëshirojë që foto të tilla të ndahen (share)/të publikohen nga shokët apo bashkëmoshatarët. Fotot që publikohen sot në botën digjitale, do të jenë aty përgjithnjë, pavarësisht se fëmijët rriten. Pra, ne të rriturit e mbrojmë identitetin tonë, por duhet të jemi shumë të kujdesshëm dhe të zellshëm në mbrojtjen e integritetit të fëmijëve tanë.

Udhëzime për prindërit:

- Nëse dëshironi të publikoni fotografi të fëmijëve tuaj, përgjidhni ato ku ata shfaqen nga sa më larg të jetë e mundur. Bëni foto në grup nga distanca të mëdha.
- Mos vendosni kurrë emra apo të dhëna të tjera identifikuese nëpër foto, pasi njerëzit që ju doni që t'i shohin i dinë detajet.
- Bëni foto të fëmijëve kur kryejnë aktivitete të ndryshme fizike. Të tilla foto janë më pak tërheqëse për abuzuesit.
- Evitoni bërjen e fotove të fëmijëve të zhveshur apo pjesërisht të veshur.
- Evitoni bërjen e fotove me karakter sensual, apo që e sygjerorjnë diçka të tillë.
- Nëse publikoni foto në ndonjë faqe, sigurohuni që albumi të ketë fjalëkalim.

Udhëzime për edukatorët:

- *Lërimi të tjerët të inspektojnë dhe vlerësojnë fotot përpara publikimit ose përdorimit për qëllime të tjera.*
- *Tregohuni të kujdesshëm në rastet kur fotot tregojnë fëmijët, stafin dhe kopshtin apo shkollën tuaj.*
- *Merrni në konsideratë mundësinë e pajisjes me leje nga prindërit të fëmijëve të pajisur me kamera apo foto-aparate.*
- *Komunikoni me prindërit për mënyrën se si fëmijët i përdorin fotot e bëra në shkollë apo në aktivitete shkollore për qëllime të tjera.*
- *Hartoni një formë standarde pëlqimi, që të mund ta përdorni për rastet kur mendoni se është e nevojshme.*
- *Ndërroni rregullisht fjalëkalimin e faqes tuaj në internet.*
- *Nxisni prindërit që të tregojnë nëse është publikuar diçka (foto) që atyre nuk u pëlqen.*
- *Stafet edukative të çerdheve, kopshteve dhe shkollave duhet të jenë të vetëdijshëm se fotot e marra nën drejtimin e tyre, janë përgjegjësi e tyre.*

Tema për diskutim me prindërit

- *A jeni të informuar mjaftueshëm për të përdorur teknologjinë e re në mënyrë që të shmangni abuzimet?*
- *A keni menduar se të tjerët mund të abuzojnë me fotot e fëmijëve tuaj?*
- *A mendoni se mund t'i zëvendësoni fotot e fëmijëve me foto të tjera, që tregojnë aktivitetin por jo fytyrat?*
- *A mund të rigjykoni nëse duhet t'i mbani të publikuara foto të caktuara të fëmijëve tuaj? Madje, të merrni në konsideratë edhe faktin që do ishte më mirë t'i fshihit?*

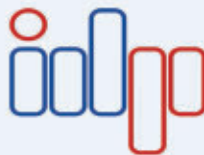

Tema për diskutim me edukatorët dhe mësuesit:

- Si mund ta nxisim dialogun me prindërit rreth përdorimit të sigurtë të fotove, për të rritur ndërgjegjësimin për mënyrën se si i përdorim fotot e fëmijëve midis nesh?
- A mund të hartojmë një program edukativ rreth përdorimit të kamerave (foto-aparataeve) dhe fotove për përfitim të fëmijëve dhe ndoshta, më shumë për atë të prindërve?
- A është mjaftueshëm i sigurt fjalëkalimi për faqen tonë (llogarinë në rrjetin social), duke marrë parasysh numrin e lartë të përdoruesve të internetit?
- A mund të zëvendësojmë albumet online me disa mënyra të tjera prezantimi?

Ky material është përshtatur nga publikimi i Autoritetit norvegjez të Mbrojtjes së të Dhënave Personale me titull "Good intentions... A guide to the publication of images of children online".

Në këtë material janë përdorur edhe punime pjesëmarrëse në konkursin "Mburo privatësinë tënde gjatë lundrimit në internet" me nxënës të shkollave 9-vjeçare të vendit.

**KOMISIONERI PËR TË DREJTËN
E INFORMIMIT DHE MBROJTJEN
E TË DHËNAVE PERSONALE**

KOMISIONERI PËR TË DREJTËN
E INFORMIMIT DHE MBROJTJEN
E TË DHËNAVE PERSONALE

KOMISIONERI PËR TË DREJTËN
E INFORMIMIT DHE MBROJTJEN
E TË DHËNAVE PERSONALE

REPUBLIKA E SHQIPERISË
Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe
Mbrotjtjen e të Dhënave Personale

**UDHËZUES
PËR PËRDORIMIN E
“RRJETEVE SOCIALE” ONLINE**

**KËSHILLA SE SI TË MBRONI
PRIVATËSINË TUAJ**

ÇFARË JANË "RRJETET SOCIALE"?

Network-ët social si Facebook, MySpace dhe të tjerë janë "sheshe virtuale", pra vende ku fal internetit mund të futësh dhe të ndash me të tjerët fotografi, filmime, mendime, adresa të miqëve e shumë të tjera. Rrjetet sociale janë instrumentet më të përsosura për ndarjen e informacionit me të tjerë dhe përfaqësojnë një formë të shkëlqyer komunikimi edhe pse përbëjnë rrezik për sferën personale të individëve që janë përfshirë në të.

Facebook, për të përmendur një prej më të njohurave, në fillimet e tij ishte ekzaktësisht përkthimi virtual i "librit të fotografive të shkollës" që mbahej çdo vit. Një tabelë lajmërimesh telematike ku mund të gjesh kolegët e kursit dhe të shkëmbesh informacione me ta. Zhvillimet e fundit po i shtojnë "rrjetet sociale" të integrohen gjithmonë e më shumë me telefonat celular, duke transformuar mesazhet që publikojmë on-line në një lloj mesazhi të shumëfishtë që u shkon në të njëjtin moment të gjithë miqve tanë.

DISA NGA RRJETET SOCIALE MË TË PËRHAPUR NË BOTË

Facebook, MySpace, Hi5, Flickr, Skyrock, Friendster, Tagged, LiveJournal, Orkut, Fotolog, Bebo.com, LinkedIn, Badoo.Com, Multiply, Imeem, Ning, Last.fm, Twitter, MyYearbook, V Kontakte, aSmallWorld, Windows Live, Xiaonei.

DISA KËSHILLA PËR KATEGORI TË VEÇANTA TË PËRDORUESVE TË RRJETEVE SOCIALE

JENI NJË PËRDORUES I "RI"?

- Nëse do kishit djeni se fqinji apo profesori juaj mund të lexonte informacionet që keni publikuar online, a do ti publikonit ato në profilin tuaj?
- A jeni të sigurtë se do t'ju pëlqente ti gjenit fotot dhe informacionet tuaja ende të publikuara online edhe pas disa vitesh?
- Përpara se të postoni "foton gazmore" të një miku, a e keni pyetur veten nëse do t'ju pëlqente të gjendeshit në të njëjtën situatë?
- Anëtarët e grupit tek i cili jeni regjistruar, a mund të lexojnë informacionet tuaja personale?
- Jeni të sigurt që do t'ia tregonit "atë" foto të publikuar edhe të dashurit/dashurës tuaj të re?

JENI PRIND?

- A i keni shpjeguar fëmijës tuaj se nuk duhet të preki sobën kur ajo është e ndezur, se si të kalojë rrugën kur është vetëm, të "mos marrë karamele nga persona të panjohur" ... por a e keni mësuar të njohi sinjalet e rrezikut në internet?
- A i keni mësuar të mbrohet nga sulmet e provokuesve të mundshëm online? Të mos u tregoj të panjohurve jetën e tij private dhe atë të miqve të tij?
- Keni provuar ndonjëherë të hyni bashkë me fëmijën tuaj në internet? I keni kërkuar t'ju tregojë se si përdoret interneti? Në cilat grupe është regjistruar?
- A e keni pyetur nëse ka qenë ndonjëherë viktimë e "cyberbulling" (akteve të dhunshme të ushtruar ndaj tij nga bashkëmoshatarët nëpërmjet mjeteve elektronike)?

NËSE KËRKONI PUNË

- A e dini që kompanitë kur zgjedhin personelin kërkojnë informacione për kandidatët të cilët dëshirojnë të punësojnë duke përdorur motorët kryesor të kërkimit online?
- A e dini se fotot që keni publikuar në "rrjete sociale" dhe postimet e

ndryshme që keni bërë aty mund t'ju dëmtojnë në kërkimin për punën tuaj të ardhshme?

- A korrespondon CV-ja, që keni dërguar tek një kompani për aplikim pune, me atë që keni vendosur në internet?
- A janë koherente ato që tregoni rreth vetes tuaj gjatë "bisedave online" me aspiratat profesionale që keni?

JENI PERDORUES "EKSPERT"?

- A keni verifikuar çfarë niveli privatesie ka identiteti juaj i publikuar online?
- A e keni dhunuar të drejtën e privatesisë së dikujt duke publikuar "atë" material?
- A keni bërë ndonjëherë gabimin duke ua treguar "ato" foto të tjerëve, kur i ke postuar?
- A e keni verifikuar kush e mban "licencën e përdorimit", "të drejtën e autorit" dhe "pronësinë intelektuale" të dokumentave, të imazheve ose të video-ve që keni publikuar online?

JENI NJË "PERSON NË KARIERË"?

- A jeni në djepin nëse grupi i personave, që kanë akses për të ndërvepruar me identitetin tuaj, korrespondon me qëllimin profesional që i keni vënë vetes synim për të arritur?
- A e dini se regjistrimi në grupe të caktuara në "rrjete sociale" mund të sjellë pasoja negative në punën tuaj?
- Nëse krijoni një konflikt online me një anëtar tjetër të "rrjetit social" tek i cili jeni regjistruar, a jeni të përgatitur të reagoni në mënyrën e duhur?
- A e keni vlerësuar faktin se po "ndani" informacione me dikë që mund t'ju dëmtojë?
- A e dini që shërbime të shumta "chat" (komunikime elektronike) duke përfshirë edhe ato të ofruara nga website-et e "rrjeteve sociale", mundësojnë regjistrimin dhe ruajtjen e përmbajtjes së bisedës të zhvilluar me përdoruesit e tjerë?

KËSHILLA PËR NJË PËRDORIM TË NDËRGJEGJSHËM TË RRJETIT SOCIAL

TË RESPEKTOSH TË TJERËT!

Mos publikoni asnjëherë informacione personale dhe foto të personave të tjerë pa pëlqimin e tyre. Mund të rrezikoni edhe sanksione penale.

KONTROLLO VETEN!

Mendo mirë para së të publikosh të dhënat e tua personale, mbi të gjitha emrin, adresen, numrin e telefonit në një profil përdoruesi, apo të pranosh me lirshmëri kërkesat për miqësi.

KUJDES!

Duhet të keni kujdes pasi fotot dhe informacionet e publikuara dikur, mund të rishfaqen falë motorëve të kërkimit (google, yahoo etj.) në distancë vitesh.

PSEUDONIMI

Nëse është e mundur krijoni pseudonime të ndryshme në secilin nga rrjetet ku jeni regjistruar. Mos përdorni datëlindjen apo informacione të tjera personale në "nickname" (pseudonim) e krijuar.

TË NDRYSHOSH LOGIN DHE PASSWORD

Përdorni emër përdoruesi dhe password të ndryshëm nga ato të përdorura në faqe të tjera web-i për postën elektronike dhe për menaxhimin e llogarisë tuaj bankare online.

MIRËINFORMOHU!

Sa herë bëheni përdorues i një "rrjeti social" informohuni se kush e menaxhon atë shërbim dhe çfarë garancie ofrohet në trajtimin e të dhënave personale. Kujtoni se keni gjithmonë të drejtën të dini në ç'menyrë ju përdoren të dhënat. Kërkoni informacion në rubrikat përkatëse "privacy" dhe "privacy policy".

NIVELI I PRIVATËSISË

Përdorni parametrat e këshilluara të privatësisë, duke kuftuar në maksimum gatishmërinë në dhënie dhe informacionit, mbi të gjitha përsa i përket rishfaqjes së të dhënave me anën e motorëve të kërkimit (google, yahoo etj.).

Kontrolloni çfarë niveli i privatësisë ka profili juaj: kush mund tju kontaktoj, kush ka akses për të lexuar ato që shkruani, kush mund të fusë komente në faqen tuaj të profilit, çfarë të drejtash zotërojnë antarët e grupeve të "Rrjeteve sociale" ku jeni regjistruar.

Ju mund të kontaktoni me: Zyrën e Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale

